

AL PACINO

Sonny Boy

Traducere din limba engleză și note de
IOANA VĂCĂRESCU

ORION

Editor coordonator: Irina CERCHIA
Fotografie de copertă: Warner Brothers/ Album/ Alamy Stock Photo
Prelucrare copertă: Adnan VASILE
Prepress: Alexandru CSUKOR
Tehnoredactare: Antonela IVAN
Redactare: Irina CERCHIA
Corectură: Andreea SPĂȚARU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PACINO, AL

Sonny Boy/ Al Pacino; trad. din lb. engleză: Ioana Văcărescu. - București: Editura Nemira, 2024
ISBN 978-606-43-1970-8

I. Văcărescu, Ioana (trad.)

821.111

Al Pacino
SONNY BOY: A MEMOIR

Copyright © 2024 by Al Pacino
All rights reserved.

This edition published by arrangement with Penguin Press, an imprint of Penguin Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC.

Creditele fotografice apar la paginile 293-296.

Copyright © Nemira, 2024, pentru prezenta ediție în limba română
ORION este un imprint al Editurii **NEMIRA**

Tiparul executat de tipografia Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1970-8

Lui Charlie, bunicului meu și mamei mele

1

UN FIR DE IARBĂ

Am început să joc de mic. Mama obișnuia să mă ducă la cinema când aveam doar trei sau patru ani. În timpul zilei lucra la fabrică sau avea tot felul de slujbe mărunte, iar când ajungea acasă mă avea doar pe mine. Așa că mergeam împreună să vedem filme. Nu știa că astfel îmi oferă un viitor. Mi-a plăcut din prima clipă să urmăresc actorii pe ecran. Cum acasă nu aveam cu cine să mă joc și încă nu ne luaserăm televizor, aveam tot timpul din lume să mă gândesc la ultimul film văzut la cinema. Reluam în gând personajele și le aduceam la viață, unul câte unul, în apartamentul nostru. Am învățat de la o vârstă fragedă să mă împrietenesc cu propria imaginație. Uneori, să fii împăcat cu singurătatea ta este o binecuvântare greu de dus, mai ales pentru cei din jurul tău.

La cinema, mama se putea ascunde în întuneric, acolo nu trebuia să-l împartă cu nimeni pe Sonny Boy al ei. Așa-mi spunea, ea a fost cea care mi-a dat porecla asta, înainte să înceapă și ceilalți să-mi zică Sonny. Tot dintr-un film se inspirase, când îl auzise pe Al Jolson cântând o melodie care a ajuns faimoasă. Suna cam așa:

*Climb up on my knee, Sonny Boy
Though you're only three, Sonny Boy
You've no way of knowing
There's no way of showing
What you mean to me, Sonny Boy.¹*

¹ Versuri ale cântecului „Sonny Boy“, de pe coloana sonoră a filmului *The Singing Fool* (1928): Suie-te pe genunchii mei, Sonny Boy,/ Știu că la trei ani, Sonny Boy,/ N-ai cum să începi/ Măcar să pricepi/ Ce-nsemni pentru mine, Sonny Boy.

I-a rămas cântecul ăsta în minte vreo zece ani, iar când m-am născut, în 1940, încă îl știa atât de bine, încât mi-l fredona și mie. Am fost primul copil al părinților mei, primul nepot al bunicilor. Toată lumea făcea mare caz de mine.

Când m-am născut eu, tata avea doar optsprezece ani, iar mama era cu numai câțiva ani mai mare decât el. Erau niște părinți tineri, chiar și pentru perioada respectivă. Cred că nu împlinisem nici doi ani când s-au despărțit. Eu și mama ne-am petrecut primii câțiva ani mutându-ne întruna, fără pic de stabilitate sau de siguranță. Am locuit cu chirie prin câte o cameră mobilată din Harlem, apoi ne-am mutat în apartamentul părinților ei, în South Bronx. Tata nu ne-a ajutat cu banii aproape deloc. În cele din urmă, o instanță de judecată a decis că avem dreptul la cinci dolari pe lună, bani din care de-abia reușeam să trăim, locuind cu părinții ei.

Mult mai târziu, când aveam paisprezece ani, mama l-a dat iarăși în judecată pe tata, cerându-i mai mulți bani, iar el a susținut că n-are de unde să ne dea mai mult de atât, așa că n-am primit nimic. Mi s-a părut atunci că judecătorul a fost foarte nedrept cu mama. Abia după câteva decenii și-au dat seama și instanțele de judecată care sunt nevoile și cheltuielile unei mame singure.

Ca să ajung la cea mai veche amintire pe care o am cu ambii părinți, trebuie să mă întorc în timp, pe când aveam vreo trei sau patru ani. Sunt la film cu mama, în cinematograful Dover, la balcon. E o melodramă pentru adulți, iar mama e complet fascinată. Sunt conștient că mă uit la un film pentru oameni mari și e chiar palpitant – să fiu copil, alături de mama, și să împărtășesc un moment ca ăsta cu ea. Dar nu prea reușesc să urmăresc acțiunea, nu mă pot concentra. Mă uit în jos de la balcon, la rândurile de scaune de sub noi. Văd un bărbat care se plimbă de colo-colo, caută ceva. E îmbrăcat cu uniforma Poliției Militare, din care a făcut parte și tata în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

Probabil mi s-a părut cunoscut, căci am strigat instinctiv: „Ta-ta!“ Mama a încercat să mă potolească. Nu înțelegeam de ce. Cum putea să-mi spună să tac? Am mai strigat o dată după el. „Ta-ta!“ Mama îmi tot șoptea: „Șșștt, taci din gură!“, fiindcă pe ea o căuta. Se certau și nu voia ca el s-o găsească, dar acum fusese deconspirată.

Când s-a terminat filmul, țin minte că am pornit pe strada întunecată, noaptea, alături de mama și de tata, cinematograful Dover rămânând tot mai departe în spațiile noastre. Mă ținea fiecare de câte o mână, mergeam între ei. Cu coada ochiului drept vedeam, prins la șoldul lui tata, tocul din care se șteua un pistol uriaș, cu mânerul alb-perlat. Mulți ani mai târziu, când am jucat rolul unui polițist în filmul *Obsesia*, personajul meu avea un pistol cu mânerul exact așa. Cu toate că eram copil,

înțelegeam: era puternic. Era *periculos*. După aceea, tata a dispărut. A plecat la război și apoi s-a întors, dar nu la noi.

Mai târziu, când am jucat în primul meu spectacol pe Broadway, au venit să mă vadă pe scenă rudele din partea lui tata. Eram un actor tânăr, de avangardă, care stătea mult prin Greenwich Village și care își croise singur drumul spre Broadway. După spectacol, două mătuși și vreo doi nepoți mi-au făcut o surpriză, au venit să mă vadă în culise. M-au pupat de m-au albit, m-au îmbrățișat toți și m-au felicitat. Erau din familia Pacino și, cu toate că-i cunoșteam, fiindcă mergeam din când în când pe la bunica din partea lui tata, m-am simțit destul de stânjenit.

Dar tot făcând noi conversație, a venit vorba despre un lucru care m-a zguduit. Au pomenit ceva despre „perioada în care ai stat la noi“. Așa că i-am întrebat:

— Cum adică în care am stat la voi?

— Când locuiai cu noi, nu mai ții minte? Ah, da, Sonny Boy, când erai mic de tot, cred că nici un an și jumătate n-aveai, stăteai cu bunica și bunicul – părinții lui taică-tău.

— Și cât am stat cu ei?

Cam opt luni, mi-au explicat. Aproape un an.

Și, dintr-odată, totul a început să se lege în capul meu. Am fost luat de lângă mama în cele opt luni în care a fost tata plecat la război. Dar n-am fost trimis la vreun orfelinat sau centru de plasament; din fericire, i-am fost încredințat unei rude – mama lui tata, bunica mea, o femeie bună, pâinea lui Dumnezeu. De-a lungul vieții mele pe planeta asta, am avut mai mulți colaci de salvare, iar ea cred că a fost primul.

Vestea m-a dat peste cap. Am început să văd limpede lucrurile inexplicabile pe care le făcusem până atunci, până la douăzeci și opt de ani – viața mea dezorganizată, deciziile pe care le luasem și felul în care gestionam problemele. A fost o adevărată revelație să aflu că fusesem luat din căminul meu, chiar și temporar, când aveam șaisprezece luni. Eram complet dependent de mama, nu știam nimic și pe nimeni altcineva în afară de ea, apoi am fost smuls și aruncat într-o cu totul altă viață – e o ruptură teribilă. La puțin timp după aceea am început să merg la terapie. Aveam, fără îndoială, destule probleme pe care trebuia să le deslușesc.

Pe mama tatălui meu o chema Josephine și a fost un om extraordinar, cum nu s-a mai văzut. Era o zeiță. Avea chip de înger. Era genul de femeie care, pe vremuri, mergea pe Insula Ellis și aștepta nou-sosiții, italieni sau oameni care nu știau engleză, ca să-i ajute. S-a implicat și a luptat atât de mult pentru mine, încât

după divorțul alor mei ea a primit dreptul de a mă vizita. Soțul ei, bunicul și tizul meu, Alfred Pacino, a venit din Italia în New York la începutul anilor 1900. Căsătoria lor a fost aranjată, iar bunicul lucra ca zugrav. Era bețiv, iar băutura îl făcea irascibil și imprevizibil.

Nu-mi amintesc perioada pe care am petrecut-o în casa lor, departe de mama. Îmi imaginez că mama s-a simțit, probabil, vinovată. Sigur s-a simțit vinovată. E drept că n-am fost despărțit de ea prea mult timp, dar la vârsta aceea fragedă opt luni înseamnă mult.

Când fiul meu, Anton, era micuț – nici doi ani –, țin minte că eram la un moment dat pe stradă, la intersecția dintre Seventy-Ninth Street și Broadway, iar mama lui nu era cu noi. Anton părea complet pierdut. Mi-am spus atunci: Probabil e așa fiindcă nu știe unde e mama lui. O căuta, pur și simplu, se uita pe după oamenii care treceau pe stradă, încerca s-o găsească. Era doar un pic mai mare decât eram eu în perioada în care am stat cu bunicii din partea tatălui. Nu mi-am mai văzut niciodată fiul așa debusolat: nici înainte, nici de atunci încolo. L-am luat în brațe și i-am spus:

— Imediat vine mami, stai liniștit.

Asta avea nevoie să audă.

Părinții mamei mele stăteau cu chirie într-un bloc de șase etaje din South Bronx, pe Bryant Avenue, într-un apartament de la ultimul etaj, unde erau chirii mai ieftine. Era ca un stup, într-o permanentă agitație și activitate, cu toate că avea doar trei camere, toate folosite ca dormitoare. Erau niște încăperi mici, însă eu nu le vedeam așa. Uneori, eram șase sau șapte oameni care locuiam acolo. Trăiam pe rând, în ture. Niciunul nu avea camera lui, iar eu am dormit de multe ori în patul bunicilor, între ei. Alte dăți, când dormeam pe un soi de canapea extensibilă din camera care ar fi trebuit să fie sufragerie, niciodată nu știam cine avea să se întindă lângă mine – o rudă mai îndepărtată care se afla în trecere prin oraș sau poate fratele mamei, întors din război. Luptase pe frontul din Pacific și, asemenea atâtor bărbați care au fost la război, nu putea să vorbească despre tot ceea ce trăise acolo. Lua bețe de chibrit și și le îndesa în urechi, încercând să înăbușe exploziile pe care le auzea neconținut.

Pe tatăl mamei îl chema Vincenzo Giovanni Gerardi și s-a născut într-un vechi oraș sicilian care se numea – aveam să aflu mai târziu – Corleone. La patru ani, a sosit în America, posibil în mod ilegal, și a devenit James Gerard. Își pierduse deja mama; tatăl lui, sever ca un dictator, s-a recăsătorit și s-a mutat cu copiii și cu noua soție în Harlem. Bunicul a avut o copilărie grea, o viață desprinsă parcă dintr-un

roman al lui Dickens, dar mie mi-a fost ca un tată – singura prezență paternă din viața mea.

Când aveam șase ani, m-am întors acasă după prima zi de școală și l-am găsit pe bunicul meu în baie, bărbierindu-se. Era în fața oglinzii, într-un tricou alb de corp, cu bretelele lăsate într-o parte. M-am oprit în pragul ușii de la baie. Voiam să-i povestesc ceva.

— Bunicu', un copil de la școală a făcut ceva foarte urât. Iar eu i-am zis doamnei, și ea l-a pedepsit.

Fără să se întrerupă o clipă, a continuat să se radă cu mișcări sigure și mi-a spus doar:

— Deci ești turnător, ai?

Era o observație degajată, ca și cum ar fi zis: „Aha, îți place să cânti la pian. Nu știam“. Însă cuvintele lui m-au lovit în plex. Am simțit că mă scurg pe tocul ușii de la baie. Eram cumplit de mâhnit. Mi se tăiase răsuflarea. Asta a fost tot ce a zis. De atunci n-am mai turnat pe nimeni niciodată. Deși acum, scriind rândurile astea, mă torn chiar pe mine.

Soția lui, Kate, era bunica mea. Avea părul blond și ochii albaștri, ca Mae West, o raritate în rândul italienilor, și asta o făcea diferită de restul rudelor. E posibil ca în familia ei să fi existat ceva sânge nemțesc. Când aveam vreo doi ani, mă așeza la masa din bucătărie și-mi dădea să mănânc cu lingurița, în timp ce-mi spunea tot felul de povești sofisticate inventate de ea, în care eu eram personajul principal. Probabil că obiceiul ăsta chiar a avut impact asupra mea. Când am mai crescut, o găseam în bucătărie, gătind, ea decojea cartofii, iar eu îi mâncam cruzi. Nu aveau cine știe ce valoare nutrițională, dar îmi plăcea la nebunie gustul. Uneori îmi dădea crăntănele pentru căței și le mâncam și pe alea.

Bunica mea era faimoasă pentru cum gătea. Făcea mâncare italienească, firește, dar nu locuiam într-un cartier italianesc. De fapt, chiar eram singurii italieni din zonă. Am impresia că mai era doar unul, vizavi de noi, un tip pe care-l chema Dominic, un puști vesel, cu buză de iepure. Când mă pregăteam să ies pe ușă, bunica îmi tăia calea, cu o cârpă umedă în mână de care părea că nu se desparte niciodată, și-mi zicea:

— Șterge-te de sos pe față. O să zică lumea că ești italian!

Exista un fel de stigmat vizavi de italieni, odată ce am început să venim în America, iar când a izbucnit Al Doilea Război Mondial a fost și mai rău. America luptase vreme de patru ani împotriva Italiei și, cu toate că mulți americani de origine

italiană merseseră peste ocean ca să lupte cu propriii frați și să-l dea jos pe Mussolini, alții fuseseră declarați străini inamici și închiși în lagăre de relocare. Când s-au întors din război, extrem de mulți americani de origine italiană s-au căsătorit cu oameni de alte etnii.

Celelalte familii din blocul nostru erau de peste tot din Europa de Est și din alte părți ale lumii. Era un adevărat Turn Babel de dialecte. Auzeai acolo toate limbile. Pe micul nostru teritoriu dintre Longfellow Avenue și Bryant Avenue, de la 171st Street până la 174th Street, era un amestec de naționalități și etnii. Vara, când urcam pe acoperiș ca să ne răcorim, fiindcă nu exista aer condiționat, auzeai zumzetul diferitelor limbi vorbite cu tot felul de accente. Trăiam niște vremuri excepționale: se mutaseră mulți oameni săraci din tot felul de ghetouri și Bronxul începea să se ridice. Cu cât înaintai mai mult spre nord, cu atât erau mai înstărite familiile care locuiau acolo. Noi nu eram înstăriți. Doar ne descurcam. Bunicul meu era tencuitor și mergea la muncă în fiecare zi. Pe vremea aceea, tencuitorii erau la mare căutare. El era bun, avea experiență și era apreciat. A construit un zid pe aleea dintre clădiri, la cererea proprietarului nostru, care a fost atât de încântat de zidul ăsta, încât ne-a menținut chiria la doar 38,80 de dolari pe lună cât timp am locuit acolo.

Până n-am crescut puțin, n-am avut voie să ies singur din bloc – noi locuiam în partea din spate, cartierul era destul de periculos. Eram singur la părinți. Nu aveam televizor și nici cine știe ce alte surse de distracție, în afara câtorva discuri cu Al Jolson pe care le ascultam jucându-mă de-a mima, spre deliciul familiei, când aveam vreo trei sau patru ani. Singurii mei tovarăși, pe lângă bunici, mama și o cățelușă pe nume Trixie, erau personajele din filmele la care mergeam cu mama și pe care le aduceam apoi la viață. Cred c-am fost singurul copil de cinci ani care a mers la filmul *Un weekend pierdut*. M-a fermecat rolul făcut de Ray Milland – un alcoolic autodistructiv –, rol cu care a și câștigat un Oscar. Când se chinuie să se lase de băutură și suferă de *delirium tremens*, are halucinații, îi apare în fața ochilor un liliac care, pornind în zbor dintr-un colț al salonului de spital, atacă un șoarece care urcă pe perete. Milland reușea să te convingă că era cu adevărat prizonierul spaimei cumplite produse de această halucinație. Nu puteam să-mi scot din cap scena în care era treaz și căuta disperat, ca un nebun, băutura pe care uitase unde o ascunsese când era beat. Încercam să joc și eu scena aceea, prefăcându-mă că răscolesc un apartament invizibil, cotrobăind prin dulapuri, setare și coșuri de rufe nevăzute. Așa de bine ajunsese să-mi iasă mica scenetă, încât rudele mele mă rugau din când în când s-o mai joc. Râdeau cu toții în hohote. Presupun că era amuzant să vadă un puști de cinci ani prefăcându-se

că scormonește printr-o bucătărie imaginară, cu o feroare teribilă, pe viață și pe moarte. Cred că exista în mine o energie pe care începeam deja să-mi dau seama că pot s-o folosesc în favoarea mea. Aveam doar cinci ani și totuși mă întrebam: De ce râd toți? Omul ăsta se zbate să trăiască.

Maică-mea era sensibilă la asemenea lucruri. Probabil de aceea o și atrăgeau filmele de genul ăsta. Era o femeie nespuse de frumoasă, însă era fragilă, avea schimbări bruște de stare. Mergea din când în când la psihiatru, când avea bunicul meu bani să plătească ședințele. Până pe la șase ani, n-am știut că mama avea probleme. Într-o zi, mă pregăteam să ies la joacă pe stradă – stăteam pe un scaun din bucătărie în timp ce mama îmi lega șireturile de la pantofi și îmi punea un pulover care să-mi țină de cald. Am observat că plângea și mă gândeam oare ce se întâmplase, dar nu știam cum s-o întreb. Mă pupa întruna, peste tot, și chiar înainte să ies din casă m-a îmbrățișat strâns. Era ceva neobișnuit, dar ardeam de nerăbdare să cobor și să mă întâlnesc cu ceilalți copii, așa că nu m-am mai gândit la asta.

Eram afară de vreo oră când am văzut agitație mare pe stradă. Oamenii fugeau spre blocul bunicilor mei. Cineva mi-a zis:

— Cred c-a pățit ceva maică-ta.

Nu l-am crezut. Mi-am spus: Cum poate să zică așa ceva? Mama? Nu-i adevărat! Am luat-o și eu la fugă. În fața clădirii se afla o ambulanță și acolo, trecând printre ușile de la intrarea principală, purtată pe o targă, era mama. Încercase să se sinucidă.

Nu mi-a fost explicat lucrul ăsta; a trebuit să pun singur cap la cap cele întâmplate. Știam că pe urmă a fost trimisă la Bellevue¹ pentru recuperare, unde erau ținute o vreme oamenii care aveau astfel de tentative. E o perioadă din care nu mai țin minte mare lucru – nu-mi amintesc decât că stăteam la masă în bucătăria bunicilor, iar oamenii mari discutau despre ce era de făcut. Nu pricepeam mare lucru, dar mă prefăceam că sunt și eu om mare. Mulți ani mai târziu, am făcut filmul *După-amiază de câine*, și unul dintre cadrele de la final, când personajul lui John Cazale este luat pe targă, mort deja, m-a dus cu gândul la clipa în care am văzut-o pe mama purtată spre ambulanță și luată la spital. Dar nu cred că și-a dorit cu adevărat să moară atunci, nu încă. S-a întors acasă teafără, iar eu am ieșit iar să mă joc pe străzi.

¹ Cel mai vechi spital de stat din SUA, Spitalul Bellevue a ajuns de-a lungul timpului să fie asociat mai ales cu secția sa de psihiatrie; „Bellevue“ a devenit un termen peiorativ, echivalentul „Spitalului 9“ sau „spitalului de nebuni“ din cultura românească.

În copilărie, relațiile cu prietenii de pe stradă au fost cele care m-au susținut moral și care mi-au oferit speranță. Eu și cei mai buni prieteni ai mei, Cliffy, Bruce și Petey, eram o gașcă în adevăratul sens al cuvântului. Fiecare zi era o nouă aventură. Băteam la pas cartierul, căutând o pradă, înfometăți să trăim. Privind acum înapoi, îmi dau seama că e posibil ca eu să fi primit mai multă iubire din partea familiei decât primeau ei trei. E posibil ca asta să fi contat enorm. Eu am scăpat cu viață, ei nu.

Chiar și azi, una dintre amintirile mele cele mai dragi este când am coborât scările și am ieșit pe stradă, în fața blocului, într-o dimineață de primăvară, sâmbăta. Cred că n-aveam mai mult de zece ani. Strada era pustie, era o zi însorită. Țin minte că am privit de-a lungul străzii și l-am văzut pe Bruce la vreo cincizeci de metri de mine. Am simțit o bucurie mare, pe care n-am s-o uit niciodată. Cerul era senin, aerul era răcoros, iar în jurul meu totul era neclintit. Domnea liniștea. Bruce s-a întors spre mine și a zâmbit, i-am zâmbit și eu, fiindcă știam amândoi că trăim. Ziua aia avea să ne ofere multe. Avea să se întâmple ceva.

La fiecare câteva străzi erau loturi libere, unde fuseseră făcute grădini ale victoriei în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial¹. După ce Eleanor Roosevelt a amenajat o grădină a victoriei la Casa Albă, au început să apară peste tot, chiar și în South Bronx. Dar până să ajungem noi la ele, după război, au fost distruse sau lăsate în paragină – florile plecaseră de mult la Ceruri. Pe laturile acestor loturi erau trotuare. Din când în când, dacă te uitai de-a lungul trotuarului, vedeai câte un fir de iarbă crescând din ciment. Odată, amicul meu Lee Strasberg a spus că ăsta e adevăratul talent: un fir de iarbă care crește dintr-o lespede de ciment.

Grădinile victoriei pline de gunoi au devenit locurile noastre de întâlnire și de joacă. Se transformau într-un teren de baseball destul de bun, dacă strângeai gunoiul în mormane, ca să-ți construiești bazele.

Se întâmpla des să joc baseball într-unul dintre loturile alea, iar pe la ora cinci să-l văd pe bunicul de la depărtare – trecea pe acolo când se întorcea de la serviciu. Indiferent unde eram pe teren, o zbugheam spre el ca să-i ies în cale pe trotuar chiar înainte să ajungă în dreptul nostru și să-l ușurez de suficienți mărunței cât să-mi iau o înghețată.

¹ În timpul celor două războaie mondiale, unele țări, printre care SUA, Canada, Marea Britanie, Australia și Germania, încurajau crearea unor „grădini ale victoriei” sau „grădini de război” – astfel se cultivau fructe și legume în curțile caselor, în spatele blocurilor, în parcuri.

Mă privea lung, băga mâna în buzunar atât de adânc, încât părea c-o să ajungă la capătul cracului, și în cele din urmă o scotea cu un cadou pentru mine: o monedă strălucitoare de cinci cenți. Îi ziceam repede: „Mulțam, bunicu’!“, și o zbugheam iar.

Dacă îl vedeam trecând atunci când era rândul meu în atac, strigam ca să-i atrag atenția, sperând c-o să mă vadă lovind mingea și ajungând la bază. Se oprea și urmărea jocul un minut-două, iar de fiecare dată când se uita eu nu nimeream. De absolut fiecare dată. Când ajungeam acasă, îi povesteam că, după plecarea lui, nimerisem mingea de trei ori la rând, iar el încuviința din cap și surâdea.

Am trecut pe lângă moarte de o mie de ori în cartierul acela. Ca o pisică înzes-trată cu mult mai mult de nouă vieți. Am trecut prin atâtea accidente și buclucuri, că le-am și pierdut șirul, așa c-o să aleg doar câteva dintre cele memorabile, cu însem-nătate. Într-o zi de iarnă, patinam pe gheața de pe râul Bronx. Nu aveam patine, doar niște teniși, și făceam piruete, mă dădeam mare în fața prietenului meu, Jesus Diaz, care stătea la mal. Într-o clipă râdeam încântat și el mă încuraja, ca imediat apoi să se crape pojghița și să cad în apa rece ca gheața. De câte ori încercam să mă târăsc afară, gheața se crăpa din nou și cădeam iar în apa cumplit de rece. Cred că m-aș fi înecat atunci, pe loc, dacă n-ar fi fost Jesus Diaz. A găsit un băț mare, de două ori cât el de lung, s-a întins cât a putut de pe mal și cu bățul ăla m-a tras din apă. Eram ud leocă și dărdăiam de frig, așa că m-a luat la el acasă – stăteau într-un apartament în blocul unde era administrator tatăl lui. M-a îmbrăcat cu hainele lui.

Cam pe la aceeași vârstă am trăit una dintre cele mai stânjenitoare experiențe din viața mea. Și acum mi-e jenă s-o povestesc, dar, până la urmă, de ce nu?! De-asta scriu cartea asta. Nu cred c-aveam mai mult de zece ani și mergeam pe un gard îngust, din fier, prefăcându-mă că fac un număr de mers pe sârmă. Plouase toată dimi-neaua, așa că, evident, am alunecat și am căzut, iar tija de fier m-a lovit chiar între picioare. Mă durea atât de rău, încât de-abia mergeam. M-a văzut un tip mai mare cum gemeam pe stradă, m-a luat pe sus și m-a dus la mătușa Marie. Era sora mai mică a mamei și stătea la etajul trei în același bloc cu bunicii. Bunul Samaritean m-a trântit pe un pat și mi-a zis:

— Ai grijă, frate.

Pe vremea aceea, doctorii făceau vizite la domiciliu chiar și când cabinetul lor era la doar câteva case distanță. În timp ce ai mei așteptau să vină dr. Tanenbaum, eu zăceam pe pat, cu pantalonii trași în jos până la glezne, iar cele trei femei din viața mea – mama, mătușa și bunica – îmi tot zgândăreau și apăsau speriate penisul. Mi-am zis: Doamne, te rog, ia-mă acum, căci le auzeam şușotind în timp ce mă

inspectau de zor. Au supraviețuit și penisul, și trauma. Și-n ziua de azi mă bântuie amintirea acelor momente.

În cartierul nostru din South Bronx, exista o varietate de personaje excentrice, iar cele mai multe dintre ele erau inofensive. Vedeam mereu un tip care părea să aibă vreo treizeci și opt-patruzeci de ani – avea un păr negru-roșcat și umbla îmbrăcat la costum și cămașă, purtând o cravată ponosită, un pic desfăcută la gât. Arăta de parcă ar fi mers la biserică pentru slujba de duminică și cineva ar fi vărsat niște cenușă pe el. Bântuia singur pe străzi, tăcut, foarte rar vorbea; când o făcea, spunea un singur lucru: „Nu tu omori timpul, timpul te omoară pe tine”¹. Atât. Dacă ne-ar fi zis într-o bună zi: „Ce faceți, băieți?“, am fi rămas înmărmuriți. Sigur, ne trezea ceva bănuieli, cu toții îl priveam cu oarecare suspiciune. Eram ca o haită de animale sălbatice și știam că el nu face parte din specia noastră. Instinctul ne spunea că e altceva, așa că nu puneam nicio întrebare. Îl acceptam, pur și simplu. Pe vremea aceea, exista mai multă intimitate decât în ziua de azi, exista o anume bunăcuviință, oamenii își acorda-
dau suficient spațiu unii altora. Poate că toate astea încă există în orașele mai mici – e un lucru pe care l-am purtat cu mine toată viața.

Însă întunericul poate pândi după un colț de bloc. Odată, când aveam vreo opt sau nouă ani, eram singur pe Bryant Avenue, băteam mingea de peretele blocului. Un puști pe care îl știam, să-i zicem Steve, se întorcea de la depoul de autobuze de lângă stația trenului El, unde ne jucam adesea prin autobuzele goale, colecționând bilete colorate și prefăcându-ne că sunt bani. Steve avea o privire ciudată, inexpressivă, ca și când ar fi fost împietrit de uimire. I-am zis:

— Salut, Steve, ce-ai pățit?

S-a uitat parcă prin mine și a spus:

— S-a pișat unu' în gura mea.

— De ce să se pișe în gura ta?

— Nu știu.

— Dar s-a pișat în gura ta.

— Da, la depou.

Steve n-a înțeles ce s-a întâmplat și, fiind copil, nici eu n-am înțeles. Nu știam ce înseamnă, nu aveam experiență de viață. Abia mai târziu aveam să înțeleg, de fapt, ce i se întâmplase. Era genul de lucru care s-ar fi putut petrece oriunde, pe orice

¹ Joc de cuvinte care pornește de la expresia *to kill time*. În traducere literală, „a omori timpul”. Are sensul de „a trece vremea” (în așteptarea a ceva, în momente de plictiseală).

stradă din orice oraș, și acum se petrecuse aici. Am reușit să-mi scot întâmplarea asta din minte. Sunt situații prin care trecem în copilărie și pe care, cu toate că ne frapează, nu le putem înțelege sau nu ni le putem aminti suficient de clar decât dacă intrăm într-o stare de hipnoză. Dar le asimilăm, chiar și așa. Am știut pe loc că se întâmplase ceva foarte grav și că Steve părea rănit, neputincios.

Ce știam cu certitudine era că, alături de prieteni ca Bruce, Cliffy și Petey, nu mă simțeam niciodată neputincios. Când ne-am făcut un pic mai mari, pe la unsprezece sau doisprezece ani, ne-am împărțit pe găști și am explorat cartierul, aventurându-ne dincolo de capătul străzii noastre, în căutarea unor noi orizonturi. Ajungeai undeva și o gașcă de-acolo te bătea măr. Mergeai în altă parte, te ataca altă gașcă. Nu dura mult până îți dădeai seama care sunt granițele teritoriului tău și nu le mai depășeai, pe cât posibil.

Ne distram făcând orice prostie ne trecea prin cap. Petreceam ore în șir întinși pe burtă, pescuind printre gratiile capacelor de canal de la capătul străzii, în speranța că vom întrezări o sclipire jos, prin mizerie, și că va fi o monedă. Nu era puțin lucru – dacă găseam cincizeci de cenți, eram bogați. Ne urcam pe blocurile în care locuiam și săream de pe un acoperiș pe altul. Sâmbătă-seara, când îi vedeam pe băieții cu doar câțiva ani mai mari decât noi, care începuseră deja să iasă cu fete, conducându-și iubitele la film sau la metrou, ne urcam pe acoperișurile înguste ale vitrinelor magazinelor de la parter și îi bombardam cu gunoaie. Uneori împărțeam câte o căpățână de salată și o aruncam în ei. Un șirag de fasole verde, aruncat de la cinci metri, ustura zdravăn de tot. Vara deschideam hidranții și deveneam eroi în ochii mamelor tinere, care-și lăsau copiii mici să se joace în apă. La mijlocul lui iulie era teribil de cald în South Bronx. Săream în spatele autobuzelor și mergeam așa, săream peste turnichetele de la metrou. Dacă voiam ceva de mâncare, furam. Nu plăteam niciodată pentru nimic.

Joaca noastră preferată era să facem trăsnași și să fugim de oricine care ne-ar fi putut trage la răspundere. Am încercat să intrăm la Cercetași, dar știam că n-avem bani să ne cumpărăm uniforme sau să mergem vara în tabără. Întrunirile se țineau în școlile publice din cartier, așa că mergeam și noi în sala de sport unde se întâlneau, iar vreun șef de patrulă încerca să ne dea ordine. Ne pufnea întruna râsul și, în cele din urmă, eram dați afară. N-aveam cum să fim vreodată cercetași: nu știam să ne purtăm ca băieții ăia.